

Piöoc de mïth kor në kuεer yennë keek cək pol në rodha yic.

DINKA

Yeenö ye luεel de wēt ye cölë pol?

Piöoc cı looi në pinyhom ëbën ee ye nyuocth ke mïth thi ηoot ëke kor aye röth piöoc ku bikkë röth ya yiëknhial të cı kee röth täau në kuεer lgok yennë keek piöoc në nyiny de pol thiekic nıη kuocny ye yiën keek.

“Pol ee kë thiekic yennë käjuεc ke nyic juakic tēnnë mïth thi kor, ku bennë keek yiëknhial në gupken, në cıenjenic ku jol ya täηjenic. Piöoc thiekic yennë mïth thi kor piöoc ee keek nyuocth kuεer lgok bennë keek ya piöoc ku bennë keek ya kuocny agonnë keek ya cək rım pol bii keek ya pol kennë mïth kök peei. Në pol yic, ke mïth aye keek piöoc në tēn tōnnë pinyhom thın, ku piöocë keek ëyadēη në cıeεη de koc, tēn tōnnë bëi, käη ku jol ya nyic në käjuεc yekkë keek looi në kööl yic ëbën.”

- VEYLDF, 2016, apäm. 14

Pol ee menhdu kuocny ago tēn tōnnë piny ya deet ku bı ya ηoot ke yik duciēη lgok bennë yen ya nyic. Në kuεer ke pol yiic, ke meth alëu bı käη ya thöcη, alëu bı rıt ya cak ke ye kēdēt peei, alëu bı ya jam, alëu bı käjöt ya cak, alëu bı bëi ya caath, alëu bı kë cı rıt looi ya thiëcic, alëu bı ya jam, alëu bı thuaal ya thiëc, alëu bı ya jam, alëu bı ya piη, alëu bı tak, alëu bı kēdēt peei ya yök, alëu bı kä kök peei ya jak köcth ku ka alëu bı anuääc ya ηöör. Pol ee kä kök peei mat thın cı men de kä cii men de tεer de yöoc, cökēpiny de kä nuan koc, ba kä kök jöt ya them në luoci, ku käη ya tıη ëtë le keek thın. Menhdu abı ya piöoc në kä ke guıpde ku jol ya kä kök peei, bı ya piöoc në lööη ke pol, bı mäath ya looi kennë koc kök peei ku bı cıeεη pieth ya yiëknhial ku ye koc thiääk kennë yen gam piöcth, agut cı dupiöoc ëyen piöoc ku mïth kök peei ye thiääk kennë yen.

Mïth thii kor alëu bikkë ya pol keepëi në tharıdēt, wēnnë kaa lëu bikkë ya pol kennë menh tök wēnnë mïth keerou ku kaa lëu bikkë ya pol ëke ye akutnhom de mïth lik wēnnë akutnhom de mïth juεc. Pol alëu bennë awuocı ya looi thın wēnnë ka lëu bı ya looi ke cınic awuocı, alëu bı ya looi ëyadēη ke ye pol cın kë rilic ye looi thın wēnnë ye pol nıηic kë rilic ye looi thın.

“Thεε ke pol cın koc kök peei ye mïth dıc jöcny, ee mïth gäm thεε bı kee ya tak ku bikkë kä rilic ya tak, bikkë kä cı röth looi wēnthεer ya thiëcic ku bikkë yän kök peei ya guik, në käkök ke kuocny cı keek bëibeı ëke bennë ye luoci kënnë ya looi.”

- VEYLDF, 2016, apäm. 21

Piöoc yennë mïth röth në thεε ke pol yiic

Dupiöoc ku koc lui kedhie në rodha yic abı ajuıεer kënnë ya juir ago ya röη kennë mïth koc yen bikkë lo në ye ajuıεer kënnë yic. Abı yekēnnë ya looi në ajuıεer bii kee mïth ya gäm käjuεc ke pol bikkë keek ya kuanyocök në yän läau yiic, lëu bennë mïth ya cath ëke läau në yööt yiic ku në banı biyic.

Abı ya nanı kä nyic keek wēnthεer bı keek ya nyuocth koc, cı men de pool de diet, kuēn de akölkööl ku jëēmë yic ke käη. Në biäk diit de köölic ëbën, ke mïth aabi ya nanı kä bikkë keek ya tak ku bikkë keek ya looi në yän bii keek ya lo pol thın, ku yekkë yiıηa kee bı ya pol kennë keek, ku bikkë lo pol në thεε keedë ëtēnnë. Dupiöoc aabi kuocny ya gäm mïth ku bikkë keek ya nyuocth kä bikkë keek ya looi të kocrë mïth kuocny.

Dupiöoc aabi kuεer juεc ke piöoc ya juıëēr mïth agonnë keek ya kuocny bikkë nhımken ya yiëknhial në nhiëēr bı keek piöoc ya nhiäär, bikkë käη ya kocr bikkë keek ya nyic, ku bikkë ya nanı piöcth kocr piöoc de kä ke pinyhom ku koc yekkë keek yök në nyindhıe. Èkäkë alëu bı keek ya nyuocth në pol bikkë ya looi, ku yekkë yiıηa bı pol ya jock, wēnnë bikkë mïth ya tıη në pol bii kee ya pol keepëi.

Yeenjö bïi mïth ya looi në theë bïi keek ya pol?

Pol ee mïth gãm theë bïi kee ya jam keepëi ku bikkë ya thiëc në thuël, bikkë wël ya cak ku bikkë keek ya kuanycök në cõt në nyindhie, bï keek ya piöcc në kuën de nambaai ku aciëëk ke ciëeñ tënnë koc thiääk kennë keek. Në pol yic, ke mïth aye röth piöcc në jam bï kee ya jam ku bikkë röth ya rek kennë koc kök ruäai kennë keek.

Mïth aye täñden lucci biyic ëyadëñ agokë kä yekkë keek tiñ dhil ya nyuocth biyic tënnë koc kök peei, ci men de;

- Bikkë röth ya cak ëke thal kuin
- Bikkë mïth ya muk ku bikkë nyin ya tiit në keek
- Bikkë ya koc ye mac liiu, bikkë ya akiim wenne bikkë ya koc ye thuök yaac yiic.

Ëkënnë abï mïth ya kuony agokë kä loi röth në pinyhom ëbën ya deetiic ku jol ya wunden ëbën.

“Pol nœñic kãjuëc ye koc liäap nhiim ee ya kë thiekic arëetic në kë yen mïth gãm täñdiit ye keek kãjuëc kök peei dœc tak. Agut ci täñ yen rot yök ke ye raan töñ de koc rëër në pinyhom. Mïth abi keek ya kuony agokë wuöcc de koc juëc ya deetic ku bikkë keek ya leec ci tën tö keek thin ku bikkë keek ya riëu.”

- VEYLDF, 2016, apäm. 18

Në theë kœr bennë menhdu ke lo pol kennë mïth kök peei, ke kaa bï lööñ ya kœn tœric ago keek ya kuony bikkë aciëëken ya kœn deet në aciëëk bï keek ya kœr ku aciëëk ci keek bï ya kœr. Nyooth de ye wët kënnë yenëkë, mïth alëu bikkë lööñ ya bëibeï në theë bï kee ya tiit agokë adiit jol tuaany ago riñ. Päl bennë mïth ya puöl agokë ya tö në akut de koc bï lööñ ke pialë guöp de koc kedhie ya juuir yiic, ku bikkë nyin ya tiit në adit yennëke kuony gãm koc ku bikkë kuony ya gãm koc ke cïn atekthok. Yennë päl bennë mïth ya puöl kënnë abï keek ya kuony agokë ya tak apieth ku bikkë ya luui në cökëpiny de kä nuan koc yiic, ku yekkë kuony gam në yiknhial de jam ku jol ya aciëëk ke ciëeñ tënnë koc agut ci kuën de nambaai ku kuën de këriëëc ëbën.

Në poldenic, ke mïth alëu bikkë nyinyden tö wenthëer ya juakic ku täñ de käjöt në kuëer ye koc miët piöcth kedhie.

Mïth aalëu bikkë kä kök ya dhuök piny në theë juëc yiic arëetic, ku bikkë kä riliic ya lööm ku loikë keek ku ñot ëke lo tuen në ajuieer bï kee röth ya piöcc ku yekkë kee kãkë kuanycök ago keek yiën nyic, kee kãkë kedhie aye kä ci men de;

- Bï meth ya rok në kä bär ku bï lo nhial ke cïn kuony tënnë raan dët peei.
- Bikkë röth ya piöcc në pol yennë kãñ mac köcth, men ye colë ‘jig-saw puzzle’ në thonj ë Linjolith, ago ya ñic apieth ku ben koc ya wuöör thin.
- Bikkë alëthken ya tääu në ke köcth ke cïn kuony tënnë raan dët peei.
- Bikkë adin yennë nöck ya kiëët ago ya jot në kä thöñ.
- Bikkë tëm de magath looi keepëi
- Bikkë ya yöt
- Bikkë röth ya jöp keepëi në adin ye riñ kœu.

Ëkãkë kedhie, yekkë kä dït wenne yekkë kä kor, aye nañ ariööp pieth rilic yekkë yiën mïth kor, kennë bëiken kedhie ku jol ya dupiöocken ëyadëñ agonnë piöccden ya læer tuen apieth.

Pol ee mïth gãm kee kãkë; bikkë miët de piöu ya looi, bikkë kãñ ya tiaam, bikkë awëëc ya looi, bikkë kãñ ya kuanycök, bï wël jöt ku nyic ya bëer them, bï wël bï keek luëel biyic ya juuir, ku bï piöoc ku tëët de käjöt ya juakic arëetic.

Pol bennë menhdu ya pol ee kuëer töñ ben rot ya piöcc.

References

Department of Education and Training, 2016. *Victorian Early Years Learning and Development Framework*.